

ПСИХОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ СПІЛКУВАННЯ ПІДЛІТКІВ У СОЦІАЛЬНИХ МЕРЕЖАХ

УДК: 159.923.5

*Галунко Наталя Василівна,
студентка спеціальності 053 «Психологія»
другого (магістерського) рівня
КВНЗ «Вінницька академія неперервної освіти»*

Актуальність дослідження. Інтернет сьогодні став частиною світової культури, новим паралельним виміром життя людини і суспільства. Інтернет, як потужний інформаційний ресурс, приваблює широкі верстви населення незалежно від віку, освіти та соціального статусу. В Інтернеті людина дізнається новини, обмінюється думками і досвідом, навчається, розважається, спілкується, працює, отримує консультації, здійснює бізнес-операції, вирішує найрізноманітніші проблеми повсякденного життя. Проте з розвитком глобальної мережі і зростанням кількості її користувачів усе більш вагомими і нагальними постають проблеми спілкування підлітків в Інтернеті.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Аналізу соціально-психологічних особливостей спілкування у середовищі мережі Інтернет присвячені праці багатьох вітчизняних і зарубіжних учених: О.М.Арестової, Ю.Д.Бабаєвої, Л.Н.Бабаніна, О.Є.Войскунського, А.Є.Жичкіної, Т.В.Карабина, О.В.Смислової, Т.М.Титаренко, Н.В.Чудової, Джона Сулера, Л.О.Матохнюк, О.М.Немеш та інших. З огляду на те, що підлітки становлять найбільш значну й активну частину користувачів мережі, учені звертають увагу на специфіку Інтернет-спілкування та його вплив на особистість молодої людини (О.М.Арестова, О.Є.Войскунський, О.В.Ращевська, М.А.Снітко та інші).

Мета наукової публікації є виявлення чинників, які зумовлюють психологічні особливості спілкування підлітків в соціальних мережах.

Виклад основного матеріалу дослідження. Для становлення людини й для її подальшого життя в суспільстві велике значення має спілкування. І сьогодні одним із головних видів спілкування є спілкування у соціальних мережах. Сьогодні Інтернет став невід'ємною частиною нашого життя. Проте слід зазначити, що мережа Інтернет дає не тільки можливість для розвитку здібностей, покращення знань та розширення кола інтересів, але й містить у собі реальні загрози як для дорослих, так і для дітей. Соціальні мережі досить сильно впливають на особистість та на процес формування її поведінки, а інформація в Інтернет-мережі є недостатньо організованою та керованою. У процесі використання підлітками Інтернет-мережі для спілкування у віртуальному просторі, відбувається вплив на комунікативні процеси підлітків. Спілкування у віртуальному світі в багатьох аспектах повторює реальне, але в той же час має свої специфічні відмінності та особливості. Створюється особливий простір (віртуальна реальність) з характерним для нього видом спілкування, де виникають нові правила та закони.

Інтернет-спілкування – це такий спосіб комунікації, під час якого контакт між окремими людьми опосередкований комп'ютером, а всі взаємодії здійснюються в просторі віртуальної реальності.

Задоволення потреби у спілкуванні, моральній підтримці – найважливіші потреби підлітків. Якщо вони не можуть задовольнити ці потреби в реальному житті, то задовольняють їх у соціальних мережах, які дають їм можливість «втекти» від проблем, труднощів, що виникли на певному етапі соціалізації. Дослідники Інтернет-спілкування виділяють особливості, які властиві всім формам спілкування у віртуальному просторі: анонімність, невидимість, створення «віртуального Я», обмежене сенсорне переживання, складність у прояві емоцій, емоційна невимушеність, використання особливих скорочень та сленгу (Башкирова, 2007).

Не дивлячись на те, що в соціальних мережах інколи можна отримати деякі дані анкетного характеру і навіть фото та реальне зображення співрозмовника, вони не дають реалістичного уявлення про нього. Наслідком

цього є безвідповідальність та безкарність в Інтернет-мережі, тобто підліток може проявляти велику свободу висловлювань, передавати та отримувати неправдиву інформацію, практично без негативної оцінки з боку он-лайн співрозмовників. Анонімність спілкування в Інтернет-мережі сприяє самопрезентації підлітка, надаючи йому можливість не просто створювати про себе враження за власним вибором, але й бути тим, ким він захоче, що нерідко призводить до виникнення девіантної поведінки та агресивності. Можливість приховати реальну інформацію підлітка про себе призводить до відчуття безпеки – ілюзії, що навіть за найгіршу поведінку він не несе відповідальності. Найчастіше підліток презентує себе не таким як у реальному житті (Бодалев, 2002).

Користуючись соціальними мережами, підлітки засвоюють певні моделі поведінки, які прийнятні для віртуального світу, та з часом переносять їх у реальне життя. В Інтернет-мережі підліток черпає стереотипи та моделі поведінки, норми діяльності, формує свою соціальну ідентичність, власну самооцінку, що не завжди є адекватною. Серед причин, які можуть негативно впливати на формування поведінки підлітків, виділяють такі: невміння підлітка налагоджувати бажані контакти з оточуючими, відсутність друзів, відсутність серйозних захоплень, інтересів, хобі, які не пов'язані з Інтернет-спілкуванням. Постійні стреси змушують підлітка відсторонюватися від реального світу, як наслідок, дезадаптація до життя (Вакуленко, 2005).

Висновки. Отже, соціальні мережі дають підліткам широкі можливості для задоволення власних потреб у спілкуванні, навчанні, відпочинку. Однак відкриття нових позитивних можливостей, що надаються Інтернетом, поєднуються з появою нових ризиків і небезпек. Вивчення їх буде предметом подальших наукових пошуків.

Список використаної літератури:

1. Башкирова, Н. (2007). Современный ребенок и его проблемы. *Детский сад, школа, телевизор, дом, интернет, улица*. СПб.: Наука и Техника. 240 с.

2. Бодалев, А.А. (2002). Психология общения: Избранные психологические труды. Москва: Московский психолого-социальный институт, Воронеж: НПО «МОДЭК». 256 с.

3. Вакуленко, О.В. (2005). Засоби масової інформації як особливий чинник впливу на формування способу життя особистості. Соціальний працівник. Вересень. С. 14-18

ВПЛИВ БАТЬКІВСЬКИХ СТОСУНКІВ НА ОСОБИСТІСНИЙ РОЗВИТОК ПІДЛІТКІВ

УДК:159.99.543:2

*Горбатюк Марія Миколаївна,
студентка спеціальності 053 «Психологія»
другого (магістерського) рівня
КВНЗ «Вінницька академія неперервної освіти»*

Актуальність дослідження. Сім'я – це інститут соціалізації особистості дитини, саме в сім'ї вона отримує свій перший досвід взаємодії із соціумом. Дослідники визнають, що виховна функція є однією з головних, яка відображається на формуванні особистісних якостей підлітка, а порушення дитячо-батьківських стосунків веде до формування різних психологічних проблем і комплексів та порушень у соціалізації.

Короткий аналіз останніх досліджень і публікацій з проблеми. Проблеми міжособистісних стосунків в сім'ях, де виховуються підлітки, відображені в працях педагогів та психологів, зокрема Л. Виготського, Я. Коменського, Г. Костюка, П. Лесгафта, Д. Локка, А. Макаренка, І. Песталоцці, М. Пирогова, В. Сухомлинського, К. Ушинського, С. Шацького та інших.

Проблеми оптимізації й гуманізації взаємовідносин між батьками, батьками і дитиною розглянуто в дослідженнях Т. Алексеєнко,